

СТАНОВИЩЕ

От професор д-р Петя Любомирова Кабакчиева, СУ „Св. Кл. Охридски“, Катедра Социология, ПН 3.1. Социология, антропология и науки за културата върху

Научните трудове и по конкретно монографията с автор Румен Петров *Объркани в болката. Социална травма и социална отговорност*. София: Парадокс, 2018, за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност доцент по професионално направление 3.4. Социални дейности, обявен от Нов български университет в ДВ бр. 97/13.11.2020 г. , с кандидат главен асистент д-р Румен Горанов Петров.

I. Оценка за съответствие с минималните национални изисквания и изискванията на Нов български университет

Както се вижда от представената самооценка от кандидата д-р Румен Петров – Приложение № 2, той напълно покрива минималните национални изисквания и изискванията на НБУ.

В представената монография няма плагиатство.

II. Изследователска (творческа) дейност и резултати

1. Оценка на монографичния труд, творчески изяви или други публикации, съответстващи по обем и цялостност на монографичен труд, включваща оценка на научните и научно-приложните приноси на автора.

Монографията на Румен Петров *Объркани в болката. Социална травма и социална отговорност*, е предизвикателство спрямо серия приети норми и виждания в социалните науки. Тя е предизвикателство спрямо една от утвърдените, макар и оспорвани, норми – за ценностната неутралност на учения, която критикувани от него автори като Ърнест Гелнер и Бенедикт Андерсън стриктно спазват. Книгата настоява, че не е възможна социална наука без морална оценка, ученият трябва да бъде морално отговорен гражданин. Второ, този ценностен патос води до специфичния жанр и стилистика на монографията, която, меко казано, силно ще смути свикналият на строги жанрови правила учен, тъй като тя с лекота обединява автори от различни научни и художествени области - не се свени например да представи Никола Вапцаров като изследовател на социалната травма, а Джон М. Кутси – на бедността. Трето, Румен Петров целенасочено представя позицията на пренебрегваните, победените, забравените, изключените /стъпвайки на направени от други автори изследвания/ и от тази гл.т. оспорва масови нагласи и приети в родните социални науки виждания – за толерантността на българите, за градивната национална кауза, за непоправимите затворници, за комунистическия режим като социална държава, за социалната работа като социално подпомагане.

Какво свързва различните теми и различните автори, би се запитал читателят. Композицията на монографията и многожанровото ѝ разнообразие е обединено от една цел - доказването на тезата какво социалната работа не е, и каква тя трябва да бъде – цялостна интердисциплинарна теоретично-терапевтична работа на екип от учени и граждани за възстановяване на социалната връзка. Точно това критическо, интердисциплинарно, хуманистично, социологическо разбиране на социалната работа е най –значимият научен принос на монографията. Социалната работа се мисли и обосновава от Румен Петров като „работа по установяване и поддържане на социалната връзка“/с.27/, „като универсална работа по уважение и съхранение на човешкостта, разбираана като социалност“/с. 28/. Освен критична /с.201-202/ и универсална, тя трябва да е социологически просветена, тъй като следва да отчита, но и да е елемент от социалния контекст на своето време, не като даване на милостиня и подаяние, или социално подпомагане, а като „система от дейности, които

оценяват своята полезност по степента и обхвата на преодоляване на социални неравенства“ /с. 205-206/. Социалната работа е преодоляване на социалните травми, дължащи се на различни причини – на преживяваните неравенства, несправедливости, унижения на човешко достойнство- Разбирането на социалната травма като обвързана със страдание, мълчание и отчуждение /с. 30/, предизвикващо изолация на определени групи и разкъсване на социалните връзки, водещо до социално значими травматични практики в българското общество, също е важен научен принос на книгата. Като принос отчитам и въвеждането на теми, които не са обект на родната научна литература – например опозицията милитаризъм – пацифизъм.

Що се отнася до научно-приложните приноси на монографията, те са видими в многото провокативни въпроси, изобилстващи на страниците, изискващи отговори и поемане на морална отговорност от всички хуманитаристи, социални учени, социални работници, граждански активисти за делата им; в стимулирането на плодотворен дебат за същността на социалната работа и в показването на необходимостта от промяна в серия политики и институции. Книгата не предлага лесни решения, напротив, твърди, че те са опасни, тя провокира, изисква, настоява за сериозни аналитични аргументи и гражданска позиция, за да се предприемат стъпки към значима социална промяна. Разглеждам я обаче и като конкретен проект за промяна на учебните планове на образованието на бъдещите социални работници. Ако обаче тази промяна се случи, статутът на социалните работници трябва да бъде задължително друг, защото те трябва да са експерти по промисляне и прилагане на друг тип социални политики (policies), обвързани с визия за цялостна политика (politics), ориентирана към човека.

2. Оценка на приносите в останалите приложени публикации – не съм ги разглеждала.

3. Цитиране от други автори.

Както се вижда от самооценката – Приложение №2, Румен Петров е цитиран от много и то от различни автори, българи и чужденци, работещи в разнообразни научни полета.

4. Не съм компетентна.

III. Учебна и преподавателска дейност

Доколкото преценявам от самооценката, покрива изискванията в тази точка.

3. Оценки от анкетите на студентите.

От представената самооценка виждам, че тази оценка е положителна.

IV. Административна и обществена дейност

1. Участие в колективни органи на управление на НБУ. Не съм компетентна.

2. Обществена активност.

Както научните му публикации, така и статиите му в сп. Маргиналия заявяват ясна позиция по наболели проблеми в българското общество – срещу дискриминационни, ксенофобски и националистически нагласи. Той не се страхува да отстоява позициите си, въпреки че те често са посрещани остро от определени групи.

V. Лични впечатления от кандидата (ако има такива)

Познавам Румен Петров отдавна - без да сме работили заедно по проекти, сме споделяли сходни виждания по социални проблеми, участвали сме в съвместни дебати и конференции. Имам много високо мнение за него като почтен човек и отличен професионалист. Нямам конфликт на интереси.

VI. Мнения, препоръки и бележки по дейността и постиженията на кандидата

Намирам на места тонът на монографията малко в повече нормативистки, патетичен и морализаторски, има известен отказ да се влезе в гледната точка на някои от представените автори. Създава се впечатление, че те не се справят с анализа си, защото не следват настояването на Румен Петров за морална съпричастност. Но те следват друга парадигмална логика. Както отбелязах по-горе, ключово изискване за социалните науки, проблемно наистина, но защитавано от значими автори, е изискването за ценностна неутралност от една страна. От друга страна, автори като Ърнест Гелнер и Бенедикт Андерсън реконструират аргументирано и аналитично появата на дадени явления като част от историческия процес и конструирането им от елитите. Това прави текстовете им значими, а не понеже „случайно“ са получили етикета „класици“. Ето защо питам Румен Петров с кои конкретно от тезите им не е съгласен, защото аз не виждам критика на аргументите им, а морално обвинение за липсата на съпричастност. Това е гражданска оценка, а не сериозно оспорване на научен труд. Считаю, че сериозната промяна на политиките и цялостната интердисциплинарна екипна работа, която предстои да се извърши и която аз дълбоко подкрепям, предполага сериозен анализ на причините, довели до едно или друго действие, на нагласите на различните социални актьори, на възможностите за търсене на подкрепа на промяната, а не само морален и граждански патос. Приемам, че това е предстояща задача не само за Румен, но и за всички, които искаме промяната да се случи. Не вреди и да се изясни по-точно виждането на д-р Петров за справедливост, понятие, което напоследък се използва като саморазбиращо се, а то не е така. Както и представянето на „квинтесенциалната бедност“ да завърши с едно разгърнато аналитично разбиране за бедността.

Заклучение

Представените документи, както и оценката ми за приносите в научната монография, недвусмислено доказват, че д-р Румен Горанов Петров отговаря на условията за придобиването на научната длъжност „доцент“ и убедено призовавам Академичният съвет на НБУ да го избере за доцент.

Дата: 23.02.2021

Подпис:
Проф.Петя Кабакчиева